

Ангел Каралийчев Приказки

Съдържание

<i>Майчина сълза</i>	3
<i>Приказка за бъчвата</i>	6
<i>Галената дъщеря</i>	8
<i>Безценното камъче</i>	15
<i>Бабата и мечката</i>	21
<i>Лозарят и косето</i>	23
<i>Хитър Петър и гостилничарят</i>	25
<i>Момчето, кученцето, котенцето и жабчето</i> ...	27
<i>Вълкът и кучето</i>	36
<i>Момчето, което искало всичко да знае</i>	41
<i>Железният човек</i>	49
<i>На лъжата краката са къси</i>	56
<i>Сиромашка правда</i>	63
<i>Слепият змей</i>	72

<i>Тримата братя и златната ябълка</i>	78
Бащата разказва за гущерчето	78
В голямата пещера	83
Срещата на най-големия с ламята	88
Средният брат отива да варди ябълката	91
Най-малкият брат поема лъка	95
По следите на ламята	98
На път	100
Сухият кладенец	106
Най-малкият брат яхва черния овен	110
Вейхайвей и нейният баща	113
На бойното поле	119
Един овен пада от небето	125
В мрачния дворец на ламята	129
Юнакът се бие с ламята	137
В тронната зала	143
Какво стана в готварницата на двореца	148
Последният двубой	153
Юнакът и Златушка бягат от двореца	159
Нагоре	162
Злодеите от кръчмата „Последен грош“	164
У дома	171

Майчина сълза

Заромоля дребен есенен дъждец. Жълтият листак в градината светна. Големите гроздови зърна под лозницата набъбнаха и кожицата им взе да се пука. Наведе моравото димитровче цветове над търкулнатото в шумата пукнато гърне. Сви се малкото птиче-лястовиче в дъното на гърнето и затрепера от студ и мъка. Всички си отидоха. Отлетяха на юг неговите две сестричета. Изгуби се майчицата му в топлите страни. Кой ще го стопли в тая дъждовна нощ? Оставиха го самò в дъното на гърнето, защото беше сакато и не можеше да лети. През лятото избухна пожар в къщата, под чиято стряха майка му беше свила гнездо. Докато старата лястовичка смогна да грабне рожбата си от огъня, един въглен падна в гнездото и парна лястовичето по дясното крило. Голото пиле примря от болка. Когато се свести, то видя, че се намира в ново гнездо, а над него седи майка му с клюмнала глава. Най-напред се опита да раздвижи крилца, но не можа, защото дясното, изгореното крило беше изсъхнало.

Търкулна се лятото. Потъмняха гроздовите зърна. Пукнаха се пъпките на димитровчетата в градината. Почнаха да се събират лястовичките по телеграфните

жици. Те се готвеха за път. Жиците заприличаха на бросници.

Една сутрин старата лястовичка смъкна своята сака-та рожба в градината и рече:

– Мило дете, ние днес ще заминем на юг. Ти не можеш да летиш. Затуй ще останеш тука, ето в онуй гърне съм ти нагласила мека перушина. Там ще лежиш. А когато огладнееш, излез навън и си клъвни нещо. Цялата градина е зарината с плод. Виж какво хубаво димитровче е склонило чело над входа на гърнето. Ти не тъгувай. Напролет ние пак ще се върнем.

– Благодаря, майчице, дето си се погрижила за мене! – промълви сакатото и за да скрие сълзите си, навря главица под крилото на майка си и притихна.

Всички си отидоха. Занизаха се мрачни дни. Заваля дребен дъждец. Наквасеното димитровче тежко отпусна цвят над гърнето. Една дъждовна капка се търкулна по най-долния листец на цвета и се нагласи да падне.

– Ах, колко съм уморена! – въздъхна тя.

– Откъде идеш? – попита любопитно лястовичето.

– Остави се. Голям път изминах. Ида от Великия океан. Там се родих. Аз не съм дъждовна капка: Аз съм сълза.

– Сълза ли? Каква сълза? – надигна се тревожно лястовичето.

– Майчина. Историята на моя живот е къса. Преди девет дена уморена и насълзена лястовичка кацна върху мачтата на един голям океански параход. Аз стоях в дясното око на кахърната птичка. Океанът ревеше. Духаше силен вятър. С немощен глас продума лястовичката на вятъра:

– Братко ветре, когато ходиш над света, ако минеш през България, отбий се при моето сиротно пиле и му кажи да се пази от черния котак, който се върти в градината. Забравих да поръчам на рожбата си, когато тръгнах. Кажи му още, че моето сърце изсъхна от мъка.

– Къде е твоето лястовиче? – попита вятърът.

– Оставих го в едно пукнато гърне, търкулнато, в градината, където цъфтят морави димитровчета.

Додето изрече тия думи старата лястовичка, аз се отроних от окото ѝ. Вятърът ме грабна и ме понесе над света. Девет дена летях. Ето сега паднах на туй цвете. Колко съм уморена! Искам да капна и заспя.

Сърцето на сакатото лястовиче се обърна. Стана бърже, отвори човка и пое отмалялата майчина сълза.

– Благодаря ти, майчице! – прошепна то, легна си в перушината и заспа, затоплено от сълзата, сякаш беше под майчините си криле.

Приказка за бъчвата

Като наближи последният му час, старият баща по-вика петимата си синове и рече:

– Чеда мои, аз вече си отивам. Моят земен път свърши. Чуйте каква приказка ще ви разкажа, преди да склопя очи. Добре слушайте, защото искам сетне да ми я разтълкувате.

Синовете втренчиха очи в баща си. Старият ги изгледа един след друг и почна:

– Израснал беше в гората един дъб. Голямо дърво. Жълъди като дъжд падаха от яките му клони. Корените му смучеха сок дълбоко от земните недра. Бурята го клатеше, но не можеше нищо да му стори. Веднъж в гората пристигна дървар. Той премери с поглед дъба, запретна ръкави, замахна със секирата си и започна да го сече. До вечерта го събори на земята. Окастри му клоните, а дънера откара в дърводелната си. Наряза го на хубави дъски. През есента в дърводелната пристигна един бъчвар. Той натовари дъските в каруцата си и ги откара. В работилницата си бъчварят издяла от дъските дъги, направи обръчи и дъна и сглоби голяма бъчва. В тая бъчва всяка есен той наливаше младо кипящо вино и го продаваше на селяните за сватби, имени дни

и помени. Тъй вървеше, докато бълвата беше здрава. Но, не щеш ли, веднъж един от обръчите се скъса и дъгите се раздалечиха. Виното изтече и бълвата се разсъхна. Докато бълварят се досети да сложи нов обръч, дъгите се разпаднаха. Децата грабнаха обръчите и ги затъркаляха по улицата, а стопанката изгори дъгите и дъната на хубавата бълва. Изтълкувайте ми сега тази приказка!

Замислиха се петимата братя, но никой не можа да отгатне бацината приказка. Тогава старецът поклати глава и рече:

– Млади сте още, затуй не се досещате. Аз ще ви изтълкувам какво искам да кажа с тая приказка: гората с големите дървета е нашата държава. Яка гора е тя. Нейните дървета растат нагоре. Бълвата е семейството, дъгите сме ние, обръчите са съгласието, а виното е радостта и честитият живот. Додето има съгласие в семейството, ще има и честит живот. Къща, в която няма съгласие – огън да я гори. Пазете обръчите на бълвата, чеда мои!

Най-големият син се наведе, целуна десницата на стария си баща и отвърна:

– Благодарим ти, тате, за мъдрия съвет. Няма да го забравим, докато сме живи.